

Posudek bakalářské práce Pavla Horáka *Přací věty v portugalské a italské ve srovnání s češtinou, srovnávací studie na paralelním korpusu InterCorp*, Ústav románských studií FF UK, ak. r. 2023/2024

Pavel Horák předkládá k obhajobě revidovanou verzi své bakalářské práce, jejíž téma je, jak už jsem zdůraznila v posudku na minulou verzi práce, velmi zajímavé, ale zároveň poměrně komplexní, neboť předpokládá zvládnutí – po teoretické i praktické stránce – celé řady různých jevů od modality přes teorii mluvnických aktů či funkční větnou perspektivu až po časovou souslednost. Diplomant svou studii navíc postavil kontrastivně: rozhodl se práci věty analyzovat ve třech jazycích: češtině, italské a portugalské.

Je patrné, že autor původní, nevyhovující verzi práce výrazně revidoval. Projevilo se to v logičtějším členění studie na kapitoly a podkapitoly, které na sebe lépe navazují, a zejména v teoretické části práce, která nyní již má – navzdory celé řadě problematických míst - přijatelnou podobu. Autor pracuje s vhodnými zdroji (původní zdroje byly rozšířeny např. o italské gramatiky) a oceňuji i doplnění kapitoly o modalitu, v níž kromě tradičních studií (např. Palmer) chválím i představení klasifikace Greplovy. O to větší škoda je, že zmíněné publikace nejsou uvedeny v závěrečné bibliografii (bibliografické informace nejsou nikde, ani v poznámkách pod čarou), čím odkazy v textu ztrácejí význam. Do jisté míry byla vylepšena i formální podoba práce, úpravy však nejsou dostatečné a nadále svědčí o autorově nepozornosti a velmi laxním přístupu. Závažné nedostatky stále vykazuje nejen formální stránka práce, ale zejména část praktická, o níž se podrobněji zmíním níže. Hlavní problémy předkládané revidované bakalářské práce lze shrnout do dvou hlavních bodů:

- a) Formální podoba, stylizace, práce s terminologií. Přes částečné opravy je text stále na mnoha místech nesouvislý, obsahuje nejasné či nesmyslné formulace, nedokončené či gramaticky chybné věty, nesprávnou či zcela chybějící interpunkci. Překvapivé je, že nebyly opraveny ani případy, které jsou explicitně uvedeny v minulém oponentském posudku, např.: „Příkladné souvětí (81) je co do vyjádření stejné jako (80) s tím rozdílem, že souvětí (81) odkazuje do minulosti, kde právě v té minulosti by si mluvčí přál, aby byl adresát šťastný“ (s. 33). Navíc se víceméně identická formulace objevuje znovu i na jiném místě práce: „Příkladné souvětí (70) je co do vyjádření stejné jako (69) s tím rozdílem, že souvětí (70) odkazuje do minulosti, kde právě v té minulosti by si mluvčí přál, aby bylo hezké počasí.“ (s. 31). Další příklady neobratných formulací, anakolutů či chyb: „po sléze“ (s. 8); „Modalitu lze vyjádřit pomocí různých jazykových prostředků jako například gramatické, lexikální, prozodické aj.“ (s. 12); „Systém slovesných způsobů je v jednotlivých jazycích v případě chybějících forem doplňován buď slovesnými tvary primárně jiné morfologické kategorie.“ (s. 21); „Italský konjunktiv lze nahlížet z pohledu 4 nezávislých klauz podle toho, co vyjadřuje.“ (s. 22).

Zcela nepochopitelné potom pro mne je, jakým způsobem vznikalo italské resumé. Kromě téměř anekdotických výrazů jako *frasi parolacce* (??) se v textu objevují další neexistující termíny jako *atti di parole* či *frasi augurali*, navíc se soustavně místo o češtině mluví o angličtině.

Neúplná je také závěrečná bibliografie, která řadu publikací uvedených v textu vůbec neobsahuje.

- a) Velmi problematická je nadále část praktická, která sice oproti původní verzi doznala určitých změn, tyto úpravy jsou však stále nedostatečné. Vůbec nebyla vzata v potaz připomínka oponentky, že věnuje-li se práce pracím větám, nedává příliš smysl, aby bylo její těžiště v analýze souvětí s ilokučními slovesy, vyjadřujícími přání. Nepochopení toho, co je, a co není

přací věta, lze vystopovat už v teoretické části. Nejzávažnější mi však připadá skutečnost, že diplomant není velmi často schopen odlišit český kondicionál od indikativu a tyto dva slovesné způsoby v komentáři tak nějak libovolně (?) střídá. Na mnoha místech tvrdí, že je ve vedlejších větách typu „(přála si), abychom se mu líbily“ použit indikativ (např. s. 38, 40, 41, 43, 44), v jednom případě („Přeji si snad, aby mi potvrdil, že jsem hezká...“, s. 39) mluví dokonce o infinitivu. Svěrázně je i jeho chápání minulého kondicionálu a jeho ireálního významu (neuskutečnitelnost děje), který vnímá jako jakousi větší či menší pravděpodobnost, že se děj v budoucnosti uskuteční, danou kontextem, a nikoli jako děj neuskutečněný v minulosti (kurzíva je moje): „V tomto případě, přestože je použit konjunktiv předminulý, českým ekvivalentem je zde uveden podmiňovací způsob přítomný. Skutečnost, že se jedná o neuskutečnitelné přání, je však v českém překladu do značné míry cítit ve vnímání věty, kde v mimojazykové realitě lze odhadnout, že *mluvčí čeká větší problém* než ten, který je zmíněný v příkladové větě.“

Vzhledem k všem těmto chybným analýzám potom samozřejmě nedává smysl ani závěr práce (např. tvrzení, že v souvětích s *desiderare che* je italský konjunktiv překládán do češtiny indikativem), který ostatně žádné relevantnější výsledky týkající se pracích vět nepřináší a je víceméně jen určitým druhem resumé.

Přestože byla bakalářská práce Pavla Horáka výrazně revidována, stále nese stopy nepozornosti, uspěchanosti a místy (zřejmě) i zásadních autorových mezer v lingvistických znalostech, které by měly být pro studenta (a tím spíše absolventa) filologického oboru zcela samozřejmé. Proto ani tentokrát nemohu práci k obhajobě doporučit a znovu navrhuji hodnocení „neprospěl“.

V Praze dne 7. 6. 2024

PhDr. Zora Obstová, Ph.D.
oponentka bakalářské práce